

การจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป

เรื่องเดิม

1. ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-สหภาพยุโรป (AEM-EU) ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546 ณ เมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพยุโรปได้เสนอให้เริ่มต้นการจัดทำกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค Trans-Regional EU-ASEAN Trade Initiative (TREATI) โดยมีเป้าหมายสู่การจัดทำความตกลงสิทธิพิเศษทางการค้า (Preferential Regional Trade Agreement) ระหว่าง 2 กลุ่มในอนาคต

2. ต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-สหภาพยุโรป (AEM-EU) ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2548 ณ เมืองฮาลองเบย์ ประเทศเวียดนาม มีมติให้จัดตั้ง Vision Group on ASEAN-EU Economic Partnership ขึ้น เพื่อทำการศึกษานโยบายขยายความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปให้มากกว่า TREATI รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่าง 2 ภูมิภาค

3. ในการประชุม AEM-EU Consultations ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2549 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ Vision Group ได้เสนอรายงานสรุปผลการศึกษาลักษณะจากการจัดทำ ASEAN-EU FTA ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งแนวทางการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรปต่อรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและกรรมาธิการการค้ายุโรป

4. ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีรับทราบรายงานและข้อเสนอแนะของ ASEAN-EU Vision Group ที่เสนอให้ทั้งสองภูมิภาคมีการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างกันในลักษณะหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะดำเนินการควบคู่กัน 2 แนว คือการทำความตกลงการค้าเสรีและการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและมีความสมดุลของประโยชน์

ทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการภายในเพื่อขอความเห็นชอบให้เจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรป

5. เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2550 คณะมนตรียุโรปได้ให้ความเห็นชอบให้คณะกรรมาธิการยุโรปเจรจาความตกลงการค้าเสรีกับอาเซียน อินเดีย และเกาหลีใต้

6. ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและสหภาพยุโรป (AEM-EU) ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2550 ณ ประเทศบรูไน ที่ประชุมได้มีแถลงการณ์ร่วมประกาศเจตนารมณ์ที่จะจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรป โดยตกลงให้กระบวนการเจรจาประกอบด้วยสมาชิกของอาเซียนทั้งหมด และได้ตกลงให้ตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ขึ้น เพื่อกำหนดรายละเอียดของรูปแบบการเจรจา (modality) กรอบการเจรจา (work Programme) และระยะเวลาการเจรจา (time schedule) ต่อไป

7. เมื่อวันที่ 19 - 20 กรกฎาคม 2550 เวียดนามได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป ครั้งที่ 1 ขึ้น ณ เมืองดานัง ประเทศเวียดนาม

ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของแต่ละฝ่าย รวมทั้งได้หารือในเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงสร้างความตกลง การแบ่งคณะทำงาน และตารางการทำงานตลอดช่วงปี 2007 - 2009

8. เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2550 คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้มีมติเห็นชอบให้อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะเจรจาความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป และให้กระทรวงพาณิชย์ออกคำสั่งตั้งทีมเจรจาของไทย ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่โดยตรง

9. กระทรวงพาณิชย์ได้มีคำสั่งที่ 289/2550 แต่งตั้งคณะเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป โดยมีอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะเจรจา และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงต่าง ๆ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น ร่วมเป็นคณะเจรจา

10. เมื่อวันที่ 21-23 ตุลาคม 2550 สิงคโปร์ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป ครั้งที่ 2 ขึ้น ณ ประเทศสิงคโปร์ ที่ประชุมสามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับรูปแบบ กรอบ และกำหนดระยะเวลาการเจรจา โดยการเจรจาจะครอบคลุมการเปิดตลาดสินค้า บริการ และการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือ โดยจะเจรจาปีละ 4 ครั้ง มีคณะกรรมการร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรปเป็นกลุ่มเจรจาหลัก และจะมีการตั้งคณะทำงานและกลุ่มเจรจาต่าง ๆ ขึ้น หลังจากสามารถตกลงหัวข้อการเจรจาทั้งหมดได้แล้ว ทั้งนี้ การเจรจาในเรื่องอื่น ๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อโดยรัฐ การแข่งขัน จะมีการหารือกันในการประชุมครั้งต่อไป

11. เพื่อให้การเจรจาความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สหภาพยุโรปได้เสนอที่จะให้ความช่วยเหลือโดยการจัดสัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่คณะเจรจาอาเซียนเกี่ยวกับการเจรจาในด้านต่าง ๆ 2-3 วันก่อนที่จะมีการประชุมแต่ละรอบ

12. ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและสหภาพยุโรป ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ที่ประชุมได้เห็นชอบให้เริ่มการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรป

13. การประชุมคณะกรรมการร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - สหภาพยุโรป ครั้งที่ 3 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2551 ที่กรุงบรัสเซลส์ประเทศเบลเยียม การประชุมยังอยู่ในขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและความคาดหวังของแต่ละประเทศ

14. การประชุมในครั้งนี้นี้อินทราพรหมได้นำเสนอหัวข้อต่างๆ ที่ต้องการให้รวมอยู่ในความตกลง ได้แก่ การค้าสินค้า มาตรการสุขอนามัย อุปสรรคทางเทคนิคทางการค้า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า การต่อต้านการฉ้อโกงทางศุลกากร มาตรการที่มีไชน่า มาตรการเยียวยาทางการค้า การอำนวยความสะดวกทางการค้า การค้าบริการ การลงทุน การจัดซื้อโดยรัฐ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การแข่งขัน การพัฒนาที่

ยั่งยืน (สิ่งแวดล้อม แรงงาน และสังคม) การเคลื่อนย้ายเงินทุน และการยุติข้อพิพาท ซึ่งที่ประชุมได้ แลกเปลี่ยนความเห็นในแต่ละหัวข้อ

15. สหภาพยุโรปให้เหตุผลในการรวมเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในความตกลงการค้าเสรีว่าสหภาพยุโรปเห็นว่าการทำการค้าควรให้ความสำคัญกับสวัสดิการสังคม ซึ่งควรจะเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ ในหัวข้อการพัฒนาที่ยั่งยืนสหภาพยุโรปเสนอให้ทั้งสองฝ่ายส่งเสริมการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักการของความตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม และให้ความคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานหลักขององค์การแรงงานสากล ทั้งนี้ สหภาพยุโรปยืนยันว่าจะไม่มีการนำเรื่องแรงงานและสิ่งแวดล้อมมาเป็นเหตุฟ้องร้องหรือแข่งขันทางการค้าระหว่างกัน

16. อาเซียนและสหภาพยุโรปได้ประชุมคณะกรรมการร่วมฯ ครั้งที่ 4 ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 16-18 เมษายน 2551 การประชุมครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ มาตรการด้านอุปสรรคทางเทคนิคทางการค้า พิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า การระงับข้อพิพาท กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และการค้าบริการและการลงทุน

สถานะล่าสุด

การประชุมคณะกรรมการร่วมจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน – สหภาพยุโรป ครั้งที่ 5 จะมีขึ้นในปลายเดือนมิถุนายน 2551 ณ ประเทศฟิลิปปินส์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

18 เมษายน 2551